

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. II. Triplex Monitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

Oratorie sic efferetur.

Major. Multa sunt, quæ alios audaces faciunt, atque ad implorandam beneficam opem, accendunt animos; nullus tamen certiore spe gratiam aucupatur quam ejusdem experimentis provocatus. *Minor.* Is ego sum profectò, qui me tum præsidis tuæ beneficentiæ, tum parentiæ auxiliis auctum, non modò memoriâ, verùm maximè beneficiorum usu experior. *Conclusio:* quidni igitur, non meæ dignitatis, aut meriti, sed tuæ gratiæ beneficentissimæ consilio fretus, præsentî necessitati opem implorem? quidni de optimo, optima sperem? hic portus diu jactatæ spei esto, quam non dubiè firmabis, si in casu N. consilio tuo (vel auxilio subveneris,) gratum beneficiorumque memorem, dum vixero experturus.

§. II. *Triples monitum.*

I. Ne nimum scholare artificium redeat oratio; cavendum, nè Major ducatur à vocibus: Quicumque, quisquis, unusquisque &c. quod ut fiat, observamajorem occultius à prædicato, quam subjecto deduci v.g. in hac sententia: quicumque est liberalis est laudandus: *liberalis* est subjectum, *laudandus* prædicatum: ab hoc melius ordieris hoc modo: Ea quidem est omnis virtutis dignitas, quæ jure optimo lau-

laudis & venerationis cultum exigit ; nullo tamen id potiore merito vendicat sibi, quam grata mortalibus & superis liberalitas. Possunt etiam eleganter propositiones universales per modum sententiæ efferi. v.g. adolescens castus est Superis gratissimus. Sic melius absolutè per definitionem: Divus odor, divinarum mentium amor, superùm tenerrimæ delitiæ, est ab omni obscænitæte remota mens, &c.

II. Nè siccus, rudisque sit hic eloquendi modus, excolitur & dilatatur, per adjunctas partibus singulis probationes, probationum confirmationes per allata similia & exempla, symbola & antiquitates, ac id genus orationum ornamenta, cujus exemplum hîc darem, nî longior forem.

III. Quia salutationes, gratulationes, nuptiales, funebres & similes orationes, certis quibusdam gaudent affectibus, si fortè viâ syllogismi ad exprimendos eos non deducamur, conclusionis locum aptè subire poterunt, aut post conclusionem poni: utriusque modi exemplum cape. *Questio*, an amico sit valedicendum? *argumentum*, quia sum amicus. *syllogismus*, Amicus debet amico valedicere, sed ego sum tuus amicus, ergo debeo tibi valedicere.

Oratoriè sic tractabitur.

Major. Humanitatem quotquot coluere homines, nō amant, è patrio se aliorum conferre

ferre solo, quin abitûs sui certiozem reddant, verbo etiam ultimùm alloquantur eum, quicum iis dulcissima vitæ consuetudo, commerciumque intercessit. Rationi quippe difforme censetur, ejus te postremò nolle frui conspectu, cujus præsentiam quotidie amplexus es, aut in votis saltèm gerere consueveras. *Minor.* Quid agere igitur me addecebat, Carole dulcissime, quando, fatis ita volentibus, mihi deterendus es? an à te nec supremo dicto vale discederè? an te nec discessus mei facerem certiozem? inhumanum hoc ac barbarum, multò verò magis in amicitiz nostræ leges graviter prævaricatum. Is enim tu mihi semper fuisti, quò inter mortales nemo charior, cujus non solum præsentia, atque aspectus intima præcordiorum excitabat ad amicitiam, sed etiam absentia dulcissimam refricabat memoriam; tecum agere, mihi voluptas, tuo gaudere conspectu, delicia; tuo frui alloquio ambrosia, te complecti nectar fuit divinissimum. *Conclusio.* Atque hinc est, quod non eâ mentis alacritate (quâ fortassis tortem oporteret) patriâ excedam: quòd à te, te, inquam, amicissimo mihi recedere quoque cogar: ô quanto mihi hoc dolori est, intime meorum Carole! quàm amara hæc à te mihi separatio accidit! non abire, sed vi divelli mihi videor à te, qui cordis mei dimidium, atque *alter ego*, semper extitisti, Noli proinde metuere, ne quando tui me capiat oblivio: erit, erit profecidò in fixa mentis meæ altissimè amoris tui recordatio, ubi, ubi,

ubi, me degere, ac spirare fors dederit; nec enim possum imaginem tui ab animo meo deponere, quæ tam fixè pectori meo est impressa.

Alterius modi exemplum sit hoc: gratulaturus alicui felicem Natalem, facta quæstione & inventaratione, formetur hic syllogismus.

Major. Dies festi, non animo tantùm, sed & voce sunt colendi. *Minor:* sed dies hic est festus Tutelaris Divi. *Conclus:* Ergo non animo tantùm sed & voce colendus. Hic cum conclusio sit manifesta, breviter poni potest, indè aggratulatio cum aliis affectibus adiungi. v.g.

Major. Debetur hoc publicæ dierum amœnitati, quos aut illustrius ornavit gloriæ decus, aut sanctioribus serenavit lux cælestis sideribus, ut non animis tantummodò eorū applaudamus festivitati, verùm vocis ac gratulationis studio conceptâ proponamus hilaritatem. *Minor.* Illuxit revera hodierna die auspiciatus D. Tutelaris tui dies, dies, inquam, nobis ac tibi optatissimus, & non humano tantùm, verùm etiam cœlesti cultu prosequendus. *Conclusio.* Prodire igitur in vultum debet animus; effundet in plausum sincera gaudia; exundare in gratulationes devota tuæ incolumitati, lætitiæ, felicitati vota. *Affectus.* Et verò emanant, effundunt utque, atque hanc gratulationem, non verbis, sed gaudiis compositam eâ tibi ratione deferunt, ut cum præsentem gratulantur felicitatem, secutur

cuturam pari affectu voveant. Sit anni clausula dies hic, simulque sit plurium, elapso huic similitum, atque adeo fortunatorum exordium. Vive donec serus ætate, atque meritis ad natale solum natalis diei transferaris.

§. III. *Syllogismus perturbatus & inversus.*

Nè artificium syllogismi advertatur ab Auditoribus & pariat satietatem, idem modus argumenti formandi, misceatur in deductione partium ut prius tractetur Minor, postea Major, vel si conclusio est præmissa majori, rursus reperatur, aut ejus loco affectus materiae convenientes subjungantur. Sic gratulaturus felicem ex publica convocatione, viro illustri reditum, talem formo syllogismum. *Major.* Qui re publicâ bene gestâ redit, ei reditum gratulari debemus: *Minor.* Sed tu redis &c. *Concl.* ergò tibi est gratulandum. Conclusioni affectus subjungi possunt. Initium duci potest à *Minore* v.g. Quanto gaudio, quantâ lætitiâ nos afficiat universos, optatissimus reditus tuus ex amplissimo regni (Reip.) conventu, dicere scitis non valeo, nec mente concipere: reverteris enim non solùm salvus & incolumis, tibi tuisque sed & rebus ad regni emolumentum, ad populorum commodum, ad nominis tui gloriam faustè feliciterq; gestis, namq; &c. *Conclusio* quoq; non rarò primum locum occupat, cui assumptio vel propositio cū suis confirmationibus, vel absque illis subjiciuntur:
in fine